

A m t s b l a t

der

Königlichen Regierung zu Posen.

N^{ro.} 3.

Posen den 20. Januar 1818.

No. 14. Plenum. No. 1655. October 1817.

Wegen der Stempelspflicht der Bau-Revisions-
Atteste, und Bau-Entreprise-Contracte.

Von des Herrn Finanz-Ministers Excellenz
ist mittelst hohen Erlasses an die Königliche Re-
gierung zu Frankfurt a. d. O. vom 2ten Sep-
tember c. ausdrücklich festgesetzt worden:

„daß dienigen Bau-Revisions-Atteste, wel-
che zum gesetzlichen Nachweis der vertrags-
mäßigen Ausführung des Baues durch En-
trepreneurs von den Königl. Baubeam-
ten ausgestellt werden, dem gewöhnlichen
Stempel von 8 ggr. unterworfen seyn
sollen.“

Diese höhere Festsetzung machen wir nicht
nur überhaupt, sondern auch insbesondere
sämmlichen Baubeamten und Bau-Entre-
preneurs respective zur genauesten Befolgung
und Nachricht, mit der Bemerkung bekannt,
daß auch die Bau-Entreprise-Contracte über
Königliche Bauten, nach der deutlichen Be-
stimmung des §. 10. lit. d. der Instruction
vom 5ten September 1817. für sämmliche
Staats-Verwaltungsbehörden zu Anwendung
der Vorschriften der Stempelgesetze vom 20sten

Nro. 1655. Pazdziernika Plenum.

O ułaganin Stęplowi atestów budowniczych rewizyj-
nych i Kontraktów entrepryzy na budowie.

JW. Minister przychodów wydanym w
dniu 2. Września r. b. do Król. Regencyi
w Frankforcie nad Odrą reskryptem, wy-
raźnie postanowił:

„iż atesta rewizyjne Królewskich Bu-
downiczych na wykazanie uskutecz-
nionej wedle kontraktu przez En-
trepreneurów budowli, zwyczajnemu
Stęplowi ceny 8. dgr. ulegać mają.“

O tém zwierzchniczém postanowieniu
uwiadamiamy, nie tylko Publiczność, ale
też w szczególności wszystkich Budowni-
czych i Entrepreneurów budowli, celém
stosowania się najszybciejszego, z tą uwagą,
iż także kontrakty entrepryzy na budowie
rządowe, wedle jawnego oznaczenia §. 10.
lit. d. Instrukcyi z dnia 5. Września 1817.
dla wszystkich władz administracyjnych wy-
daney gwoli zastosowaniu przepisów ustaw
Stęplowych z dnia 20. Listopada 1810. i

November 1810 und 27ten Juny 1811 ebenfalls der Stempel: Abgabe unterworfen sind.

Posen den 24. December 1817.

Königlich Preussische Regierung.

Nro. 15. I. Nro. 553. Decbr. 17.

Betrifft die Kennzeichen der echten und unechten Angustururinde.

Um möglichen Verwechslungen der echten Angustura-Rinde mit der unechten vorzubeugen, bringen wir das von dem Königl. hohen Ministerio des Innern unterm 20sten Septembris 1815 hierüber erlassene Publicandum zur öffentlichen Kenntniß:

Publicandum

zur Verhütung einer möglichen Verwechslung der echten Angustura-Rinde mit der unechten.

In den ältern Provinzen der Preussischen Monarchie sind zwar seit dem Jahre 1810 mehrere Verfügungen zur Verhütung einer Verwechslung der echten Angustura-Rinde (cortex angusturae genuinus) mit der unechten (cortex angusturae spurius s. ferrugineus) in den Apotheken, so wie in den Droguerie-Handlungen ergangen; auch sind die Unterscheidungs-Merkmale zwischen beiden in der Pharmacopaea Borussica deutlich erörtert. Da indessen das Vorkommen der falschen Sorte jener Rinde im Handel, und zwar in der Vermengung mit der echten noch nicht überall hat vermieden werden können, und neuere im Auslande vorgefundnen Unglücksfälle die Aufmerksamkeit des Publicums auf die möglichst zu verhütende Vergiftung durch unechte Angustura-Rinde gerichtet haben; so ist für nothig erachtet worden, die Unterscheidungsmerkmale beider Sorten der Angustura-Rinde nochmals, so wie sie hier folgen, von Sachverständigen angeben worden sind, bekannt zu machen:

27. Czerwca 1811.; podobnież opłacie Stęplowey są uległemi.

Poznań dnia 24. Grudnia 1817.

Królewsko - Pruską Regencya.

I. Nro. 553. Grudnia 16.

O znamionach prawdziwej i fałszywej kory Angustury.

W celu zapobieżenia wydarzyć się mogącemu zamienieniu prawdziwej kory Angustury za fałszywą, wydane przez Królewskie dostojne Ministerium stosunków krajowych pod dniem 26. Września r. 1815 obwieszczenie do powszechney podaiemy wiadomości:

Obwieszczenie

względem unikania mogącey się wydarzyć zamiany prawdziwej kory Angustury za fałszywą.

W dawniejszych Monarchii Pruskiej prowincyach kilkakrotne od roku 1810 wyszły już rozporządzenia, mające na celu zapobieżenie zamienianiu w Aptekach i sklepach korzennych prawdziwej kory Angustury (Cortex Angusturae genuinus) za fałszywą (Cortex Angusturae spurius seu ferrugineus); niemniej in Pharmacopoea Borussica opisane są dokładnie znaki jednę od drugiej różniące. Gdy zaś fałszywego tej kory gatunku w handlu, a mianowicie zmieszanego z prawdziwą korą, niemożna się jeszcze było wszędzie ustrzedz, i późniejsze nieszczęśliwe wypadki za granicą ściągnęły uwagę Publiczności, ażeby się tak najbardziej chronić otrucia fałszywą korą Angustury, osądzono za rzecz potrzebną, obwieścić na nowo znamiona obudwóch gatunków, podług następnego onychże przez znawców opisu:

1. Die echte Angustura-Rinde, welche in Südamerika gewonnen wird, und deren Mutterpflanze Willdenow *Bomplandia trifoliata*, die Verfasser der *Pharmacopaea Londinensis* hingegen *Cusparia febrifuga* genannt haben, zeichnet sich durch folgende Merkmale aus:

- a) Gestalt: in Stücken von 2 bis 6 Zoll Länge, 6 bis 10 Linien Breite und 1 Linie Dicke, nur wenig gebogen und zusammen gerollt.
- b) Äußere Beschaffenheit: blaßgelb von Farbe, runzlicht, mit querlaufenden Furchen besetzt.
- c) Innere Beschaffenheit: hellbraun, beinahe gelb von Farbe, glatt, feinfasrig.
- d) Bruch: glatt, etwas glänzend, dunkler als von außen.
- e) Geruch: etwas widrig.
- f) Geschmack: gewürzhaft, durchdringend bitter, nicht unangenehm, scharf, färbt sich im Kauen dunkelbraun.
- g) Pulver: der gepulverten Rhabarbar in Farbe ähnlich.
- h) Wässriger Aufguß: hellrothbraun von Farbe, giebt mit Aufschungen des oxydirten Eisens einen röthlichen, durch mildes Kali einen citronengelben Niederschlag.
- i) Weingeistiger Auszug: trübt sich bei Verdünnung mit Wasser, und läßt viel Harziges fallen.

2. Die unechte Angustura-Rinde, welche aus Ostindien kommt, unterscheidet sich von der echten durch folgende Merkmale:

- a) Gestalt: dickere, gröbere, mehr gerollte Stücke von verschiedener Größe.
- b) Äußere Beschaffenheit: mit

1. Prawdziwa kora Angusturæ, w Południowey Ameryce zbierana, której macierzystą rośliną Willdenow *Bomplandia trifoliata*, a Wydawcy *Pharmacopoeae Londinensis*, *Cusparia febrifuga* nazwali; z następujących poznać się znaków:

- a) Postać iey. W kawałkach, trochę nagiętych i ku sobie zwiniętych, ma długości a do 6 calów, szerokości 6 do 10 linii, grubości 1. linią.
 - b) Własności zewnętrzne. Farby blado-żółtey, pomarszczona, z poprzecznemi bruzdeczkami.
 - c) Własności wewnętrzne. Koloru jasno-brunatnego a prawie żółtawego, z gładkimi i cienkimi żyłkami.
 - d) W złamaniu. Gładka, nieco połyskująca się, ciemniejsza przecie niż z wierzchu.
 - e) Zapach. Trochę odrażający.
 - f) Smak. Korzenny, przenikliwie gorzki, nie odrażliwy, w ugrzyżeniu okazuje kolor ciemno-brunatny.
 - g) W proszku. Podobna do proszku Rhabarbarowego.
 - h) Wodą nalana. Okazuje kolor jasno-czerwono-brunatny, z niedokwasem żelaznym daie kolor czerwony, z solą ługową daie tinctura ta praecipitatum koloru cytrynowego.
 - i) Spirytusem winnym nalana. Mąci się będąc wodą rozwolniona, i zostawia na spodzie wiele żywicznej istoty
2. Fałszywa kora Angusturæ, która z Wschodnich Indyi przychodzi, poznać się z następujących znamion:
- a) Postać iey. Gęstsza, grubsza, zwinięte bardziey kawałki iey różney są wielkości.
 - b) Zewnętrzne własności. Ma na

schwärzlich grauen, gelblichen, grünlich
weißen und rostfarbenen, gewöhnlich einen
Ausschlag von abgesonderten Pusteln bil-
denden Flecken.

- c) Innere Beschaffenheit: beinahe
schwarz von Farbe.
- d) Bruch: leicht zerbrechlich, poröse.
- e) Geruch: fast geruchlos.
- f) Geschmack: unerträglich bitter und
ekelhaft, ohne alles Würzhaftes. Im
Kauen wird die Farbe bleicher.

g) Pulver: bald hellgelb, bald braun.
h) Wässriger Aufguß: schmutzigbraun,
läßt einen braunen Saß fallen, und giebt
durch Kali-Auflösung einen anfangs
grünlichen, und mit den Auflösungen des
oxidirten Eisens einen häufigen grau-
schwarzen Niederschlag.

- i) Weingeistiger Aufguß: setzt bei
Verdünnung mit Wasser kein Harz an.

Um diese Anweisung zur Beurtheilung des
Unterschiedes zwischen der echten und der fal-
schen Augustura-Rinde in pünktliche Ausübung
zu bringen, wird hiernit verordnet, daß

1) die Apotheker und Droguisten, inner-
halb 6 Wochen a dato ihren Vorrath der Aus-
gustura-Rinde nach den beschriebenen Merk-
malen genau mustern, die etwa darunter sich
befindende falsche Rinde sorgfältig ausfinden
und verbrennen, jedoch mit Ausnahme einer
hinlänglichen zum Vergleichen mit der echten
Sorte dienenden Probe, welche abgesondert,
und gehörig bezeichnet, aufzubewahren ist.

2) Daß nach 6 Wochen, und spätestens
innerhalb 6 Monaten a dato nach und nach
in den Apotheken und Arznei-Waaren-Lagern
von dem Physicus, oder einer andern dazu
qualificirten Medicinal-Person nachgesehen wer-
de, ob dieser Verordnung ein vollständiges Ge-

schiebe ausdrückliche plamy, pochodzące
z odłączonych i wyrzuconych krosteczek
koloru czarniawego, żółtawego,
brudno-białego i do róży podobnego.

- c) Wewnątrzne własności. Czarniawego koloru.
- d) Wzłamaniu. Łatwo łamiąca się i
dziurkowata.
- e) W zapachu. Prawie bez woni.
- f) W smaku. Nieznośnie gorszka i
obrzydliwość sprawująca, bez żadney
korzenności, w gryzieniu koloru blad-
szego.
- g) W proszku. Raz iasno-żółta, raz
brunatna.
- h) Wodą nalana. Brudno-ciemnego
koloru, zmieszana z wapnem zostawia
na dniu ustoiny zielonawe, az niedo-
kwasem żelaznym daie osad czarny.
- i) Spirytusem winnym. Żadney
żywicznej materji na dnie nie oka-
zuie wodą rozwolniona.

Aby zalecenie to w celu rozpoznawania
prawdziwey i fałszywey kory Angustury
wydane, ściśle zachowywanem było,
stanowi się co następuje:

1) Aptekarze i korzennicy w przeciągu
6 tygodni od daty dzisiejszey rachując,
przejrzyć mają dokładnie swoje zapasy
kory Angustury podług opisanych zna-
mion, fałszywą korę, ieżliby się spostrzedz
dała, starannie wybrać i spalić, zostawi-
wszy iednakże, dla porównywania z pra-
wdziwym gatunkiem, dostateczną próbę,
którą odłączyć, należycie oznaczyć i za-
chować należy;

2) W 6. tygodni, a naydaley w ciągu
6. miesięcy od daty dzisiejszey, powinien
Fyzyk lub inny uzdatniony lekarz, prze-
ziierać Apteki i składy towarów lecznych,

nige geschehen ist. Jeder Apotheker und Dro-
guist, unter dessen Vorgesichte sich nach diesem
Zeitraume falsche Magistura / Kinde findet,
wird in eine Geldstrafe von zehn Thaler ge-
nommen.

Berlin den 26. September 1815.

Ministerium des Innern.

(gez.) v. Schuckmann.

und wollen zugleich die Herren Kreis-Physiker
unfers Verwaltungsbezirks veranlassen, sich in
den durch das Publicandum feststehenden Ter-
minen die Ueberzeugung zu verschaffen, in wie
weit die Apotheker und Droguisten ihrer resp.
Kreise den gesetzlichen Bestimmungen genügt
haben, worüber wir die erforderlichen Berich-
te erwarten.

Posen den 30. October 1817.

Königlich Preussische Regierung I.

czyli zaleceniu niniejszemu ze wszystkiemi
zadoszć, uczyniono. Każdy Aptekarz i
Korzennik, w którego zapasach znaydzie
się po terminie falszywa kora Augustu-
ry, wzięty zostanie w karę 10. talarów.

Berlin dnia 26. Pazdziernika 1815.

— Minister Spraw Wewnętrznych.

(podp.) Schuckmann.

wzywając zarazem Fizyków Powiato-
wych w naszym okęgu zarządczym,
ażeby w przeciagu oznaczonych powyż-
szem Obwieszczeniem terminów przekonali
się, iak daleko Aptekarze i Korzennicy
w ich powiatach przepisom tym zadość
uczynili, względem czego stósownych oczę-
kami doniesień.

Poznań dnia 30. Pazdziernika 1817.

Królewsko - Pruska Regencya I.

Nro. 16. I. Nro. 757. December 17.

Die über die Landesgrenze verwiesenen Personen bes-
treffend.

Im Befolge der Verfügung vom 13ten Sep-
tember v. J. (s. Amtsblatt pro 1816. Sei-
te 450.) wird nachstehendes feineres Verzeich-
nis der aus dem Posener Departement über
die Landesgrenze verwiesenen Personen hierdurch
zur allgemeinen Kenntniß gebracht, und wer-
den die Orts-Polizei-Behörden angewiesen,
auf die darin bezeichneten Individuen ein vor-
züglich wachsamcs Auge zu haben, dieselben
im Veretungsfalle dingfest zu machen, und
darüber zur weiteren Veranlassung anhero zu
berichten.

Posen den 15. December 1817.

Königlich Preussische Regierung I.

I. Nro. 757. Grudnia 17.

O wypędzonych za granicę osobach.

W następstwie urzędzenia z dnia 13.
Września r. z. (Dziennik Urzędowy pro
1816. pag. 450) podaje się do powszechny
wiadomości dalszey spis osób z Depar-
tamentu Poznańskiego za granicę wypędzo-
nych, z zaleceniem miejscowym Wła-
dzom Policyinym, ażeby scisłą daiąc ba-
czność na wymienione w nim osoby, oneż
za dostrzeżeniem przytrzymały i nam dla
dalszey decyzji o tém doniosły.

Poznań dnia 15. Grudnia 1817.

Królewsko - Pruska Regencya I.

Fortgesetzte

der aus dem Departement der Königl. Regierung zu Posen

Nro.	Name der des Landes Verwiesenen.	Geburtsort.	Stand und Gewerbe.	Größe		Alter Jahr.	Haar.	Stirn.	Augen- braunen.	Augen
				Fuß	Loth					
115	Carl Lehmann	Biala in Po- len.	Bauer.	5	5	47	schwarz- braun.	breit	braun	blau
116	Johann Grau- mann.	Schöna in Böhmen.	—	5	2	23	braun	bedekt	braun	grau
117	Jacob Iwanow.	Rijow	verabschiede- ter polnischer Soldat	5	7	32	dito	dito	dito	blond
118	Wamryzn Sta- nislawak.	Nakwasin in Polen	Dienstknecht	5	—	43	dunkel	breit	dunkel	grau
119	Teodor Lamich.	GroßKosmiz	Bernardiner- mönch	5	8	25	blond	hoch	blond	blau
120	Anton Grzywin- ski.	Starzern bei Legze	Bediener	5	4	25	braun	schmal	dunkel	grau
121	Johann Michael Jagdstein.	Dresden.	Tageslöhner.	5	6	30	lichtu. ge- kränfelt	dito	licht	lichtblau
122	Carl Gottlob Un- ger.	Mähren	Ultäten Krä- mer	5	6	47	schwarz- braun	breit	braun	grau
123	Carl August Un- ger. Sohn des vorigen.	Mähren	dito	5	—	17	dunkel braun	schmal	dunkel braun	braun
124	Magaretha Brzozowska.	Podzie in Polen	Brettschne- derfrau.	5	2	65	grau	breit	grau	blau
125	Johann Markez- wicz.	Polen	Schmidt	5	6	44	braun	breit, be- deckt.	blond	grau
126	Wolck Michalki Jude.	dito	Brandwein- brenner	5	5	23	schwarz, krautig	—	etwas blond	blau

Nachweisung

über die Landesgrenze vertriebener Personen.

Nase.	Mund.	Kinn.	Hart.	Gesichtsfarbe und Gestalt.	Statur.	Besondere Kennzeichen.	Ursachen der Verweisung, und von wem solche veranlaßt worden.
eng gebogen	proportionirt.	rund	braun u. sehr stark	voll und etwas gelb von Farbe	stark	lahmt auf den linken Fuß. ist an der linken Hand bleßirt.	Wegen Vagabondirens, vom Landrath Krobner Kreises.
was spitzig stark hervorstehend.	dito	—	blond	voll und breit	—	—	Desgleichen.
—	breit	länglich	braun	länglich gesund	groß	hat an der linken Wache zwei Bajonettschmaale u. an linken Arm eine Schwunde	Desgleichen.
—	mittelmäßig	rund	—	rund und gelblich	sehr klein	—	Desgl. vom Landrath Adelmayer Kreises.
—	mittel	rund	rasirt	blaß	schlank	—	Desgleichen.
—	gewöhnlich	rund	braun	rund, roth	untersetzt	—	Desgleichen.
eng und dünn	gewöhnlich	rund	lichtbraun und dünne	lang, hager und blaßroth	schlank	—	Desgleichen.
gewöhnlich	volllippig	rund	braun	breit	untersetzt	am rechten Zeigefinger fehlt ein Glied, er trägt bergmännische Kleidung.	Wegen unerlaubten Medicin-Verkaufs auf Veranlassung der Königl. Regierung.
umpf	klein	—	keinen	rund länglich voll	dito	etwas podernarbig und bergmännisch gekleidet.	Desgleichen.
bogen	klein	rund	—	bleich	dito	—	Diebstahlhalber vom Inquisitionariat zu Trausstadt.
—	mittelmäßig	spitzig	blond	gesund	stark	—	Vagabondirens wegen dito.
mittel	groß	oval	—	länglich, podernarbig gesund	—	—	Desgl. vom Landrath Ditzschjower Kreises.

D a l s z e
osób z Departamentu Król. Regencyi Pozn.

Nr.	Imię i nazwisko wypędzone- go.	Miejsce urodzenia.	Stan i proceder.	Wzrost stop całk.	Wiek lata.	Włosy.	Czoło.	Brwi.	Oczy.
115	Karól Lehmann,	Biała w Pol- sce.	Chłop	5 5	47	czarne,	szerokie,	brunatne,	modre
116	Jan Graumann	Schoenau w Czechach	—	5 2	23	brunatne,	zakryte,	dito.	szare
117	Jakób Iwanów	Kijow, —	abszcytowa- ny żołnierz Polski.	5 7	39	dito.	dito,	dito.	blone
118	Wawrzyn Stanisławiak,	Nakwasin w Polsce	Parobek	5 —	43	ciemne,	szerokie,	ciemne,	szare
119	Teodor Lamich	Wielki Ro- smirz	Bernardyn	5 18	25	blond,	wysokie	blond,	modre
120	Antoni Grzywiński,	Starszew pod Łęczycą	Służący	5 4	25	brunatne	szuple,	ciemne,	szare
121	Jan Michał Jagdstein,	Drezno	Wyrobnik	5 6	30	iasne i kędzierzawe,	dito.	niebieskie,	niebieskie
122	Karól Boguchwał Unger,	Morawa	Olekarz	5 6	47	czarne,	szerokie	brunatne.	szare
123	Karól August Unger, syn tamtego,	Morawa	dito.	5 —	17	ciemne,	szuple,	ciemne,	brunatne
124	Małgonzata Brzeżowska,	Podębice w Polsce	w żona pilarza	5 2	65	szare,	szerokie,	szare,	modre
125	Jan Markiewicz	Polska	Kowal	5 6	44	brunatne,	szerokie, zakryte,	blond,	szare
126	Wolek Michałski, żyd.	dito.	Gorzelnik	5 5	23	czarne kędzierzawe,	—	nico blond,	modre

V y k a z

iej za granicę wypędzonych.

Nos.	Usta.	Podbrodek.	Broda.	Cera, Kształt.	Postawa.	Szczególne znaki.	Powód wypędzenia. Przez kogo.
ługi za gięty, kończy- sty, duży ypukły	kształt- ne. dito. szerokie	okrągły, — podługawy	brunatna i tęga, blond, brunatna,	żółtawa, zu- pełny, pełna, szeroki, zdrowa, pod- ługawy,	mocna, — wielka,	upada na lewą no- gę i pleyzerowany w lewą rękę. — ma na lewey stronie twarzy dwie blizny ba- gnietowe, a na lewym ramieniu cios palaszem zadany.	Tulanie się. Przez Urząd ziemiański Powiatu Krob- skiego. dito. dito.
ielki,	średnie,	okrągły,	—	żółtawa, dłu- gawy,	bardzo mała,	—	dito. Przez Urząd Radczco-Ziem. Pow. Odolanowsskiego.
ótki,	mierne,	dito.	golona,	blada,	wysmu- kła,	—	dito. dito.
ługi,	pospoli- te,	dito.	bruna- tna,	czerwona, o- krągły.	krępa,	—	dito. dito.
długi zupły,	dito.	dito.	bruna- tnawa i rzadka,	chuderlawa i bladoczerwo- na, długi, szeroki,	wysmu- kła, krępa,	—	dito. dito.
ospoli- ty,	grubo- wargie,	dito.	brunatna			U drugiego palem prawey ręki bra- knie jednego członka. Nosi ubiór górniczy.	Niedozwolone prze- dawanie leków. Przez Regencyą.
darty,	małe,	dito.	niezara- sta,	okrągło pod- ługawa zu- pełny, blada,	dito.	Trochę ospowaty i ubiór górni- czy.	dito. dito.
gięty,	wielkie,	dito.	—	blada,	dito.	—	Kradzież. Przez Inkwizy- toryat Wachowsku.
ielki,	średnie,	kończy- sty,	blond	zdrowa,	mocna,	—	Tulanie. dito.
edni,	wielkie,	owalny	—	ospowata, zdro- wa, podługaw- wy.	—	—	Dito. Przez urząd Ziemiań- ski Powiatu Ostrzesz- owskiego.

Nro. 17. I Nro. 55. R. November 1817.

Anderweite Instruction zur Untersuchung der körperlichen Eignung der einzustellenden Militair-Verpflichteten.

Unter Bezugnahme auf Nro. 303. pag. 989. des diesjährigen Amtsblattes, bringen wir die anderweit von dem Herrn General-Staabs-Chirurgus Dr. Görke entworfene, und von dem hohen Königl. Ministerio des Innern uns zugefertigte Instruction zur Untersuchung der zum Militair-Dienst einzustellenden Individuen, behufs deren Anwendung bei der Auswahl der Ersatzmannschaften für das stehende Heer, nachstehend zur Kenntniß der mit dem Ersatz-Geschäft beauftragten, und bei demselben concurreirenden Behörden:

I n s t r u c t i o n

die Untersuchung und Bescheinigung der zum Königl. Militair-Dienst als brauchbar oder unbrauchbar anzuerkennenden Recruten oder Soldaten betreffend.

Die Untersuchung der Recruten, oder die Bestimmung, ob die zum Kriegsdienste pflichtigen jungen Männer im Stande sind, in Rücksicht auf ihre körperliche Beschaffenheit den Ansprüchen, welche der Staat mit Recht an sie macht, zu genügen, und die ihnen als Vertheidiger des Vaterlandes obliegenden Pflichten in ihrem ganzen Umfange zu erfüllen, ist eines der schwierigsten Dienstgeschäfte der Militair-Arzte, und es gehören in der That mehr Kenntnisse dazu als man gewöhnlich glaubt, um ein richtiges, hinlänglich motivirtes Urtheil über die Dienstfähigkeit der zu den Waffen gerufenen jungen Männer zu fällen, und zwar um so mehr, da der Militair-Arzt dieses Urtheil sogleich, wenn

I. Nro 55. R. I listopada 17.

Instrukcja względem badania zdatości fizycznej do służby wojskowej.

Przy odwołaniu się do Nru 303. stron. 989. tegorocznego Dziennika Urzędowego, ułożoną na nowo przez Generalnego Chirurgę Sztabowego Doktora P. Görke, a nadesłaną od dostojnego Ministerstwa spraw wewnętrznych instrukcją, tyczącą się rewidowania ludzi do służby wojskowej powołanych, dla stosowania się do niej w wybrze ludzi do uzupełniania wojska stojącego, do wiadomości Władz, naborem tym kierujących i do niego wpływających, niniejszą drogą podajemy.

I N S T R U K C Y A

tycząca się rozpoznawania i zaświadczenia zdatości lub niezdatości rekrutów lub żołnierzy do służby wojskowej.

Rozpoznawać zaciężnego, lub stanowić, czyli młodzieniec obowiązany do służby wojskowej, pod względem budowy ciała swojego zdolnym jest zaduścić czynnie prawnym do niego rządu roszczeniem, i dopełnić w całym obciążeniu powinności bronięcia oyczyzny, jest jednym z najmobilniejszych zatrudnień dla lekarzów wojskowych, wymagającym większych, iak się zazwyczaj здаіе, wiadomości, dla oddania dokładney, dostateczney powodami wspartej, opinii o zdatości służbowej młodzieńca do wojska powołanego, a to tem bardziej, iż lekarz wojskowy mając sobie przedstawionego zaciężnego, niezwłocznie zdanie swoje stanowcze wyzrec

ihm der Recrut vorgestellt wird, abgeben soll. Daher muß der Militair-*Arzt*, dem dieses Geschäfft obliegt, nicht allein die Anatomie und die mit ihr verschwisterte Physiologie vollkommen inne haben; sondern er muß auch die gründlichsten Kenntnisse in der Pathologie besitzen, damit er im Stande sei, den Körperbau in Hinsicht auf Stärke und Gesundheit genau zu beurtheilen. Er muß sich dabei um so mehr Kenntnisse und Scharfblick erworben haben, da die Recruten sehr oft darauf hinausgehen, ihn durch allerlei vorgegebene Krankheiten zu täuschen, und sich dadurch dem Militair-Dienste zu entziehen.

Allin diese Kenntnisse, so unerläßlich sie auch bei der Untersuchung über die Dienstfähigkeit, oder Unfähigkeit der Recruten sind, reichen dennoch nicht hin, ein richtiges Urtheil über diesen höchst wichtigen Gegenstand auszusprechen, wenn der Militair-*Arzt* nicht zu gleicher Zeit einen vollständigen Begriff von den verschiedenen Dienstleistungen hat, die bei dem Soldatenstande vorkommen. Er muß daher nicht allein eine hinlängliche Kenntniß von dem Gebrauche einer jeden Waffe haben; sondern er muß auch die Beschwerden der Soldaten beim Exerciren, auf den Märschen, in den *Bivouacs*, und ihre Anstrengungen in den Gefechten aus Erfahrung kennen, denn nur erst diese Kenntnisse können seinem Urtheile den wahren Werth und die rechte Wichtigkeit geben.

Aus dem Gefagten geht nun wohl auf das Ueberzeugendste hervor, daß der über die Dienstfähigkeit oder Unfähigkeit der Recruten urtheilende *Arzt* neben den gründlichsten ärztlichen Kenntnissen, lange Zeit in den verschiedenen militair-ärztlichen Verhältnissen gebient haben muß, und daß folglich die Untersuchung der Recruten nur demjenigen Regimente und Bataill

winien. *Lekarz* przeto, mający sobie czynność tę poleconą, nietylko Anatomią i hędgącą z nią w związku Fizyologią dokładnie znać, ale też naygruntowniejsze wiadomości Patologii posiadać powinien, ażeby o budowie ciała we względzie sił i zdrowia należycie sądzić był w stanie. Powinien on tём więcę starać się o nabycie potrzebnych do tego wiadomości i bystrości w sądzeniu o rzeczy, gdy zaciężni częstokroć udaią wszelkiego rodzaju choroby, ażeby uwagę jego oszukać, a tym sposobem uchylić się od służby wojskowej.

Te atoli wiadomości, iakkolwiek nieuchronne do rozpoznania zdatności lub niezdatności zaciężnych do służby wojskowej, nie są przecież dostatecznemi, ażeby lekarz wojskowy wyrzec mógł niemylnie zdanie w tey nader ważney materyi, nieznaiąc razem dokładnie różniących się między sobą powinności stanu żołnierskiego. Nietylko więcę dostateczną powinien mieć wiadomość służby każdego gatunku broni, ale nadto znać z doświadczenia trudy żołnierza podczas cwiczeń wojskowych, w pochodach, na polowych stanowiskach, niemniej nareżenia jego w boju, albowiem te dopiero wiadomości prawdziwą cenę i istotną ważność zdaniu jego nadać mogą.

Z przytoczonych wyżę uwag przekonac się można dostatecznie, iż lekarz, stanowiący o zdatności lub niezdatności rekruta do służby, obok naygruntowniejszych wiadomości lekarskich, powinien był długi czas przepędzić w stosunku: h lekarskich służby wojskowej, i że następnie badanie zaciężnych tym tylko powierzaniem

lone-Chirurgen der Armee übertragen werden kann, welche nicht allein durch die bestandenen Staatsprüfungen ihre Kenntnisse als Aerzte und Chirurgen documentirt; sondern auch lange genug geübt haben, um mit Reife und Gültigkeit das Urtheil über Dienstsähigkeit, oder Unsähigkeit der in die Armee aufzunehmenden Recruten abgeben zu können.

Wenn nun der Militair-Arzt alle von ihm in dem Vorhergehenden geforderten Eigenschaften besitzt; so bedarf er eigentlich für das ihm anvertraute Untersuchungs-geschäft eben so wenig einer Instruction, als es unmöglich ist, daß für Männer, welche die geforderten Kenntnisse nicht besitzen, irgend ein Unterricht über das Wissen der Recruten, und die Beurtheilung der Dienstsähigkeit oder Unsähigkeit derselben, und wäre er auch noch so weitläufig, von einigem Nutzen sein kann.

Um indessen über diesen wichtigen Gegenstand einen Leitfaden an die Hand zu geben; so kann nachfolgendes als eine Instruction dazu dienen.

Bei der Untersuchung der Recruten kommt es zuvörderst darauf an:

- 1) ob der Untersuchte zu jedem Militair-Felddienst mit Rücksicht auf die Waffe, welche er führen soll, brauchbar ist;
- 2) ob er, wenn er zum Militair-Felddienste nicht als brauchbar erkannt werden kann, noch im Stande ist, den Militair-Garnison-Dienst zu versehen, und
- 3) ob er nur für die Zeit, wo die Untersuchung statt findet, oder für immer als unbrauchbar zu jedem Militair-Dienste anerkannt werden muß.

Der Soldat, welcher bestimmt ist, im Kriege

bydź może Chirurgom pułkowym i batalionowym, którzy nie tylko w odbytych rządowych examinach wiadomości swe jako lekarze i chirurgowie udowodnili, ale też dosyć długo służyli, iżby dojrzałe i ważne oddać mogli zdanie o zdatności lub niezdatności nowozacigających do wojska.

Jak mało tedy potrzebną jest instrukcyja lekarzowi do poruczonych mu czynności, o których tu mowa, skoro wszystkie żądane od niego w powyższym opisie przynioty posiada, tak niepodobną jest rzecz, ażeby lekarzom, którym na podobnych schodzi wiadomościach, przynieść mogło iakikółwiek pożytek chociażby naywywodnieysze objaśnienie względem rewidowania zacigających i sądenia o nich, czyli są zdatnymi do służby wojskowej lub nie.

Chcąc iednakże podać nieiaką skazówkę do postępowania w tym ważnym przedmiocie, następujący rozbiór rzeczy posłużyć może do tego za instrukcyą.

Rewiduiąc zacigających, trzeba nasamprzod uważać na to:

- 1) czyli badany zdatnym jest do każdego polowej służby wojskowej ze względem na gatunek broni, do której ma bydź użytym;
- 2) czyli, nie mogąc bydź uznanym za zdatnego do służby polowej, jest w stanie odbywać służbę garniznową;
- 3) czyli tylko na czas odhwyaiący się rewizyi, lub na zawsze uznanym bydź powinien za niezdatnego do wszelkiej służby wojskowej.

Żołnierz, którego przeznaczeniem, zno-

die stärksten Strapazen zu ertragen, und sich jedweder Witterung auszufsetzen, auch in manchen Fällen Hunger und Durst zu ertragen hat, muß ein starker und kraftvoller Mann sein. Er darf daher keine chronischen Krankheiten, selbst keine Krankheitsanlagen haben, und seine Sinne müssen sich in einem vollkommen guten Zustande befinden. Seine Nieren müssen kraftvoll und gelenkig sein, weil dies zur Führung der Waffen, sie mögen nun sein, von welcher Gattung sie wollen, durchaus erforderlich ist.

Er muß ein scharfes Gesicht haben, weil er auf einzelnen Posten stehend, alle Gegenstände in der weitesten Ferne, soweit ein gutes Auge reicht, deutlich erkennen soll. Ein kurzsichtiger Mann kann das nicht; sondern es ist vielmehr möglich, daß er sich und die hinter seinem Posten stehenden Truppen in Gefahr bringt, wenn er die Herannahung feindlicher Patronillen u. nicht erkennen kann. Eine Brille kann dem Soldaten in dieser Hinsicht nicht helfen, weil beim Regen, Schneegestöber und selbst beim Staube die Brille undurchsichtig wird, und weil sie auch leicht zerbrochen, verloren gehen, und im Kriege nicht sogleich ersetzt werden kann. Eben so wichtig ist die Vollkommenheit des Gehörs, weil ein tauber Soldat weder das Commando-Wort des Offiziers verstehen, noch andere Gegenstände durch das Gehör deutlich unterscheiden kann.

Die Zähne der Recruten müssen in einem guten Zustande sein; denn sind diese schlecht, oder fehlen zum größten Theil wohl gar; so wird er die harten Nahrungsmittel, wovon er im Felde oft allein leben muß, nicht gehörig kauen können. Dadurch werden seine Verdauungs- Werkzeuge geschwächt, und bald ein krankhafter Zustand herbeigeführt werden.

sich času woyny naywiększe niewygody, narażać się na wszelką zmianę powietrza, a niekiedy przymyzić głodu i pragnienia, powinien być mocney i silney budowy ciała. Nie powinien tedy mieć długotrwałych chorób, ani nawet zarodków chorobnych, a zmysły jego w zupełnie dobrym znajdować się powinny stanie. Członki jego powinny być silne i gibkie, czego służba kaźdey broni nieodzownie wymaga.

Trzeba, ażeby miał wzrok bystry, albowiem stojąc na osobnym stanowisku, powinien dokładnie rozpoznać wszelkie przedmioty w naydalszey odległości, ile tylko dobrém okiem dosięgnąć można. Okulary na nic się w tym razie żołnierzowi przydać nie mogą, iuż to, iż deszcz, zadymek śnieżny, a nawet kurzawa, przezroczyśćość im odbiera, iuż też, iż łatwo się zepsują, zgubią, i w woynie nie tak prędko odzyskanemi być mogą. Nie również jest ważnym dobry słuch, albowiem cierpiący głuchotę żołnierz, ani zakommenderowania Oficerskiego nie zrozumie, ani innych rzeczy przez słuch dokładnie rozecz potrafi.

Zęby zaciężnego w dobrym powinny być stanie; albowiem mając zęby niezdrowe, lub gdy mu wcale więksey ich części brakuie, niebędzie mógł należycie żuć twardey strawy, którą częstokr.ć samą tylko w polu żyć przychodzi. Pizeyto osłabiają się jego narzędzia żołądkowe, i niezadługo cherlać pocznie.

Służba żołnierza pieszego iest niezawo-

Der Militär- Felddienst des Infanteristen ist unstreitig der beschwerlichste von allen. Er muß bei jeder Art von Witterung marschieren, dabei seine Waffen, seinen Tornister, 40 scharfe Patronen, und zuweilen auf 4 — 6 Tage Brod tragen. Um diese Last, die zuweilen gegen 60 Pfd. beträgt, fortzuschaffen, werden starke Schultern, und eine gut gewölbte Brust erfordert, weil es dem Infanteristen sonst leicht am Athem gebricht, und allerlei Brustübel, besonders Bluthusten und Lungensucht erzeugt werden. Beim Exerciren und in der Schlacht muß er mit dem Gewehre und dem Bajonette fertig umzugehen wissen, und aus diesem Grunde müssen seine Schultern, Arme und Hände mit der erforderlichen Gelenkigkeit die gehörige Kraft verbinden. Die unteren Gliedmaßen müssen frei von Geschwüren, und auch von zurückgebliebenen Narben derselben sein, weil letztere bei anhaltenden Marschen leicht anschwellen, aufbrechen oder wieder aufgerieben werden. Die Kniee müssen gerade sein, denn sind sie so sehr nach innen gebogen; so wird der Infanterist dadurch am Marschiren gehindert. Eine gleiche Bewandniß hat es auch, wenn der Recrut große und eben deswegen sehr zur Entzündung geneigte Frosstbeulen hat. Weil der Infanterist bei dem Gebrauche seiner Waffen das Patronenpapier schnell abbeißen muß; so dürfen ihm die vordern Zähne durchaus nicht fehlen. Seine Sprache soll verständlich sein, weil er oft in die Lage kommt, über irgend eine Sache Auskunft zu geben, und weil er in der Nacht auf seinem Posten jedem der sich demselben nähert, anrufen muß. Aus allen diesen ergibt sich zur Genüge, daß bei der Wahl der Recruten für die Infanterie mit ganz besonderer Sorgfalt verfahren werden muß, weil dazu nur ganz gesunde und kraftvolle Männer brauchbar sind.

dnie mieżly wszystkimi nayprzykrzeyszą. Musi on odbywać pochód w pogodę i w niewczas, dzwigając broń, tłumoczek, 40 ostrych naboioów, a niekiedy i chleb na 4 do 6 dni. Do niesienia tego ciężaru, wazącego niekiedy iakie 60 funtów, potrzeba silnych barków i dobrze zasklepionych piersi, gdyż inaczej czeka piechotnego żołnierza wkrótce krótki oddech i wszelakie dolegliwości w piersiach, zwłaszcza kaszel ze krwią i zapalenie płuc. Na musztrze i w boju powinien umieć zręcznie robić karabinem i bagnietem, i dla tego barki, ramiona i ręce jego powinny z potrzebną gibkością dostateczną łączyć się. Członki dolne powinny być wolne od wrzodów, a nawet i od blizn z nich pozostałych, bowiem te ostatnie w ciągłych pochodach łatwo nabrzmiwiają, otwierają się lub odcierają. Kolana powinny być proste, jeżeli bowiem za nadto wgięte, utrudniają żołnierzowi pochód. Równie skutki nieje za sobą wielki a tém samem łatwy do zaognienia bąbel odmrożony. Żołnierz piechotny, którego służba wymaga szybkiego odgryzienia papieru ładunkowego, powinien koniecznie mieć wszystkie przednie zęby. Mowa jego powinna być zrozumiałą, iuż to, iż częstokroć wypadnie zdać z czego sprawę, iuż też, iż będąc na stanowisku w noży wołać musi na każdego zbliżającego się ku niemu. Z wszystkiego tego okazuje się dostatecznie, iż w wybieraniu zaczętych do piechoty trzeba być bardzo uważnym, gdy do tej służby tylko zupełnie zdrowi i silni ludzie są zdawnymi.

Nachfolgende Körperzustände machen die Infanteristen zum Militair-Felddienst ganz besonders unbrauchbar:

- 1) ein fehlendes Auge und wäre es auch das linke, weil der Feldsoldat nach allen Richtungen muß sehen können, ohne nöthig zu haben, den Kopf besonders zu drehen, und weil auch das eine noch übrig bleibende Auge im Kriege so vielen Schädlichkeiten ausgesetzt ist, daß dasselbe leicht erkranken und erblinden kann;
- 2) wie schon oben bemerkt worden, die fehlenden Schneidezähne;
- 3) Brüche am Unterleibe, sie mögen sich an einem Orte desselben befinden, wo sie wollen;
- 4) ein fehlender Daumen, oder der fehlende Zeigefinger der rechten Hand;
- 5) der Verlust der großen Zehe von einem oder dem andern Fuße, und auch die zu große Krümmung dieses oder der übrigen Zehen;
- 6) zu kurze und nicht mit den übrigen Theilen des Körpers im Verhältniß stehende Füße, und
- 7) Plattfüße, oder derjenige Zustand der Füße, wo der Rücken derselben nicht gehörig gekrümmt ist, folglich alle Theile der Fußsohle den Erdboden berühren, wodurch das Gehen sehr erschwert wird. Bei diesem Zustande stehen in der Regel die Knochen des Unterschenkels in einer schiefen Richtung auf den Fußknochen, wodurch, gleichfalls eine schiefe Richtung des Fußes nach außen bewirkt wird.

Der Dienst bei der Artillerie zu Fuß ist eben so beschwerlich als der bei der Infanterie; denn wenn der Artillerist, auch nicht so viel Gepäck trägt, als der Infanterist; so ersor-

Oto są znamiona, czyniące szczególniey piechotnego żołnierza niezdatnym do służby polowey:

- 1) gdy mu braknie oka, chociażby lewego, albowiem żołnierz polowey musi być w stanie patrzeć na wszystkie strony bez przekręcenia głowy, a prócz tego jedno tylko oko narazone jest w woynie na różne szwanki, iż łatwo zasłabieć i ściemnieć może;
- 2) brak przednich zębów;
- 3) ruptury w spodnim żywocie na któremkolwiek bądź mieyscu;
- 4) brak palca wielkiego lub drugiego u prawey ręki;
- 5) brak wielkiego palca u prawey lub lewey nogi, iako też zbyt wielkie zakrzywienie tego lub innych palcy;
- 6) nogi za krótkie i nie mające proporcji z innymi częściami ciała;
- 7) nogi płaskie, lub gdy spód nogi nie jest dosyć konistym, w którym to razie dotykając się ziemi wszystkie części poruszwy, chodzenie niezmiernie utrudniają. U takich nóg stają zwykłe dolne kości udowe w ukośnym kierunku na piszczelach nożnych, co również nadaie ukośny kierunek nodze od strony zewnętrzney.

Służba w artylleryi pieszey równie jest ciężką jak w piechocie; bo lubo artylerzysta nie ma tyle rzeczy do dźwigania, co żołnierz piechotny, to przecież nateże-

dem seine Anstrengungen beim Exerciren und im Sefechte eine sehr starke Brust, indem er das schwere Kanon heben, und zuweilen ganze Stucke fortziehen muß. Die Schneidezähne dürfen dem Artilleristen eben so wenig als dem Infanteristen fehlen, weil er das Papier von den Schlagröhren mit demselben abbeißen muß.

Betrachtet man das Geschäft des Artilleristen blos im Kriege, und bezieht solches auf das Exerciren mit dem Kanon; so kann ihm der Zeigefinger der rechten Hand fehlen, indem er dann noch im Stande ist, die Räumnadel in das Zündloch mittelst des Daumens und der übrigen Finger zu stoßen. Ein Daumen darf dem Artilleristen aber nicht fehlen, indem er des Daumens der rechten Hand, wie schon erwähnt, und des Daumens der linken Hand zum Zudrücken des Zündlochs während des Ladens unbedingt bedarf. Betrachtet man auf der andern Seite den Artilleristen im Frieden; so darf ihm der Zeigefinger der rechten Hand nicht fehlen, weil er mit dem Gemehr exerciren muß.

Auf die Güte der Augen muß bei dem Artilleristen ganz vorzüglich gesehen werden.

Da die Fuhrleute bei der Artillerie nicht mehr als Train-Soldaten betrachtet werden können; sondern in die Kategorie der wirklichen Artilleristen gehören, und diesen Dienst bei vorkommenden Gelegenheiten vollständig verrichten müssen; so müssen sie dieselben körperlichen Eigenschaften, wie alle übrigen Artilleristen besitzen.

Der Dienst bei der Cavallerie ist in mancher Hinsicht nicht so beschwerlich, als der bei der Infanterie. Einige seltene Fälle, wo der Cavallerist übrigens als solcher ohnehin nicht mehr brauchbar ist, ausgenommen, darf er nicht das schwere Gepäck tragen, welches den

nia iego podczas cwiczeń woyskowych i w hoju, bardzo mocnych wymagają piersi; musi on bowiem podnieść ciężkie działo, i ciągnąć je niekiedy w znaczney odległości. Niemoże mu brakować równie iak piechotnemu przednich zębów, któremi odgryzać musi papier od brandki.

Uważając służbę artyllerzysty pod względem samey woyny i stósniąc ją do ćwiczeń działowych, obeysć się może bez drugiego palca u prawey ręki, będąc i tak ieszcze w stanie wypychać przetyczkę w zapal za pomocą wielkiego palca i innych. Wielkiego zaś palca niepowinno artyllerzyscie brakować, potrzebując koniecznie wielkiego palca prawey ręki, iak się już namieniło, i wielkiego palca lewey ręki do przycisnienia zapalu podczas nabijania. Uważając natomiast artyllerzystę w czasie pokoiu, niepowinno mu brakować drugiego palca u prawey ręki, ponieważ karabmem musztrować się musi.

Sczególniey baczyć należy na dobry wzrok artyllerzysty.

Ponieważ powoźnicy przy artylleryi nie mogą teraz bydź uważanymi za żołnierzy pociągowych, lecz do składu aktualnych artyllerzystow należą, i całą tę służbę, gdy wypadnie, odbywać muszą, zarzem wszystkie potrzebne każdemu artyllerzyscie zdolności ciała posiadać winni.

Służba żołnierza konnego z wielu miaz nie jest tak uciążliwą iak piechotnego. siedzząc, krom niektórych nie często zdarzających się przypadków, czyniących go do tey służby niezdatnym, nie ma potrzeby dźwigać ciężkich bagaży, któremi pie-

Infanteristen belastet. Er macht seine Marsche stets zu Pferde, und wird niemals in dem Grade erbißt, als dies bei dem Infanteristen der Fall ist, wodurch letzterer oft der Lungenentzündung, dem Blutspeien und anderen Brustkrankheiten unterworfen wird. Wenn daher die Brust eines Cavalleristen nur nicht ganz fehlerhaft gebauet, platt und eingedrückt ist; so kann dennoch mancher Recrut, welcher in Hinsicht der Brust für den Infanteriedienst als unbrauchbar erklärt werden muß, als brauchbar für die Cavallerie bestimmt werden. Eben so machen mäßig einwärts gebogene Knie, zurückgebliebene Narben von Fußgeschwüren, die fehlende große Zehe, eine nicht gar zu kurze Beschaffenheit der Füße, der gewöhnliche Plattfuß, Frostbeulen, wenn sie nicht gar zu groß sind, und eine geringe nach einer Verrenkung zurückgebliebene Fußschwäche den Recruten für den Cavalleriedienst nicht unbrauchbar; und weil er das Pistol nicht so schnell als der Infanterist sein Gewehr zu laden nöthig hat; so können ihm seiner Brauchbarkeit unbeschadet einige Schneidezähne fehlen, wenn nur die übrigen Zähne gesund sind. Vor allen Dingen aber muß der Cavallerist zwei gesunde, und scharf sehende Augen haben. Sein Hals muß beweglich, die Arme kraftvoll und gelenkig, und der ganze Körper biegsam sein. Es darf ihm an der rechten Hand kein einziger Finger fehlen, weil er sonst seine Waffen nur unvollkommen führen kann. Eben so sind alle Finger der linken Hand zur guten Führung des Pferdes durchaus unentbehrlich, und nur in seltenen Fällen, wo etwa Gewohnheit, oder besondere Übung und Geschicklichkeit den Mangel eines Fingers weniger bemerkten lassen, konnte ausnahmsweise gestattet werden, daß ein Recrut, welchem der Ring- oder Mittelfinger

chotny żołnierz obciążony. Odbywa pochody na koniu, i nigdy się tak nie zgrzeje iak żołnierz pieszy, który przezto często ulega zapaleniu płuc, płuciu krwią i innym defektom piersiowym. Jeżeli więc piersi niebędą tylko całkiem złey budowy, płaskie i wgiete, nie jeden rekrut, którego dla piersi w piechocie użyć nie można, uydzie za zdanego do iazdy. Podobnież wgiete nieco kolana, blizny od wrzodów na nogach, brak wielkich palcy u nóg, nie nad proporcją krótkie nogi, pospolite płaskie nogi, bąble odmrożone, i niezna cząca nóg słabość z wywichnienia pochodząca, nie czyniąż zaciężnego niezdatnym do iazdy; nadto nie potrzebując nabijać pistoletu z taką, iak pieszy żołnierz karabin, zwinnością, obeyść się może bez kilku zębów przednich, by tylko inne zdrowe były. Nadewszystko zaś trzeba iezdzcowi mieć dwa zdrowe i bystrowidne oczy. Szyja jego powinna bydz obrotna, ręce silne i gibkie, cały skład ciała smagły. Powinien mieć wszystkie palce u prawey ręki, inaczey bowiem nie może dokładnie broni swey używać. Mieć także koniecznie powinien wszystkie palce u lewey ręki dla dobrego prowadzenia konia, i w rzadkich tylko przypadkach, gdzie przyzwyczajenie, lub szczególnieysza wprawa i zręczność mniej braku palca dostrzedaiż, zezwoliłby można sposobem wyiątku na to, iżby rekruta, chociaż nie mającego pierścieniowego lub średniego u lewey ręki palca, by tylko nie razem obydwóch, przeciw iezcze za zlatnego do służby konney uznano. Ruptury w dolnym żywocie, a nawet znaczne do nich

der linken Hand, niemals aber beide zugleich fehlen, noch als tauglich für den Cavallerie-dienst anerkannt werde. Brüche am Unterleibe, selbst starke Anlagen dazu, schließen den Recruten vom Cavalleriedienst aus.

Das, was so eben gesagt ist, gilt von der ganzen Cavallerie, wenn man darunter die Dragoonen, Husaren und Ulanen versteht; was aber die Cuirassire anbetrifft; so müssen dazu die stärksten, und mit einer sehr guten Brust versehenen Männer gewählt werden, weil sie den metallenen 12 bis 15 Pfund schweren Cuirass tragen müssen.

Die Artilleristen zu Pferde müssen nicht allein alle körperliche Eigenschaften der Fuß- Artilleristen besitzen; sondern sie müssen auch die Erfordernisse eines guten Cavalleristen haben.

Die Pionniers müssen im Allgemeinen gesunde und kraftvolle Männer sein, denn obgleich sie nicht bestimmte sind, mit dem Feinde unmittelbar zu streiten; sondern in der Regel bei ihren verschiedenen Arbeiten von den andern Truppen gedeckt werden; so müssen sie doch die Strapazen des Kriegs mit den übrigen Soldaten theilen. Dennoch aber muß man bei der Untersuchung der Recruten für den Pionnierdienst nicht sowohl das Verhältnis derselben als wirkliche Kombattanten ins Auge fassen; sondern es muß vielmehr ihre Brauchbarkeit nach den Fähigkeiten und Anlagen beurtheilt werden, welche sie zu dem Handwerke haben, für welches sie bestimmt sind. Hieraus ergibt sich nun von selbst, daß ein Recrut, dem ein Auge, ein oder mehrere Finger, und eine Fußzehe fehlt, oder der etwas kurzsichtig ist u. s. w. zum Militair-Felddienste bei der Infanterie und Cavallerie zwar nicht brauchbar ist, bei dem Pionniercorps aber respective als Maurer, Zimmermann, Schiffer, Mineur u.

skönności wyłączają rekruta od służby konney.

Przytoczone dopiero uwagi rozciągają się do całej iazdy, rozumiejąc pod tym wyrazem dragonią, huzarów i ułanów; co się zaś tycze kirysyerów, dobierać trzeba do tej służby ludzi najsilniejszych i z bardzo dobrymi piersiami, z powodu, iż muszą dźwigać kirys 12 do 15 funtów ważyący.

Artylleryzysta konny nietylko wszystkie fizyczne własności artylleryzysty pieszego, ale też i dobrego iezdca posiadać winien.

Pionierowie powinni być zwykle ludzie zdrowi i silni, bo chociaż nie będąc przeznaczeni do bezpośredniego z nieprzyjacielem walczenia, ale owszem różną służbę swoją pod innych woysk odbywając zastaną, to przecie trudy wojenne innych żołnierzy dzielić muszą. Mimo to iednakże, badając rekruta do służby pionierskiej, nie tak na stosunki jego, jako istotnego żołnierza walczącego, iak raczej na zdatność jego wedle zdolności i usposobień, iakie ma do tego rzemiosła, do którego jest przeznaczonym, uwagę mieć należy. Okazuje się ztąd widocznie, iż rekrut, chociaż o iednym oku, bez iednego lub więcej palców, bez palca u nogi, lub nieco przykrótkiego wzroku i t. p. nie zdatny do służby w piechocie i iazdzie, w korpusie pionierów, to iako mularz, cieśla, szyper, podkopnik i t. d., Królowi i woysku czasu nader użytecznym być może.

s. w. dem Könige und der Armeo im Kriege sehr nützliche Dienste leisten kann.

Die Arbeiten eines Feldbäckers sind sehr schwer, und wegen des Hebens und Tragens beträchtlicher Lasten, sehr ermüdend. Er ist unter allen Personen, die der Armeo folgen, am allerwenigsten im Stande, eine gehörige Ordnung in seiner Lebensweise zu beobachten, indem er seine Arbeiten Tag und Nacht ununterbrochen fortsetzen muß, und nur zu unbestimmten Zeiten essen und schlafen kann. Uebersies wird er wechselfeise einer starken Hitze und einer empfindlichen Kälte ausgesetzt. Zu diesem allen gehört ein starker und gesunder Körper, worauf man demnach bei der Wahl der Feldbäcker sehr zu sehen hat.

Da übrigens die Feldbäcker ebenfalls nicht zum Streiten bestimmt sind, so können ihnen, wenn sie sonst nur gesund sind; manche körperlichen Eigenschaften abgehen, die für den Dienst der eigentlichen Kombattanten in dem vorigen gefordert und unerlässlich sind.

Die Trainsoldaten, oder diejenigen Männer, welche als Fuhrleute bei dem Proviantfuhrwesen und den übrigen Armeo-Train angesetzt sind, machen einen nothwendigen Bestandtheil des Heeres aus. Ihre Arbeiten sind vorzüglich bei dem Auf- und Abladen der Wagen, bei schlechten Wegen u. s. w. sehr beschwerlich, und es wird dazu sowohl Kraft als Gewandtheit erfordert. Der Trainsoldat muß daher ebenfalls kraftvoll und völlig ausgewachsen sein. Dennoch aber werden die körperlichen Eigenschaften nicht erfordert, welche der Kombattant zur Erfüllung seiner Dienstpflichten nothwendig haben muß. Wenn z. B. einem solchen Recruten ein Finger an der rechten oder linken Hand fehlt, der eine Arm etwas kürzer ist als der andere, wenn ihm ein Auge fehlt,

Prace piekarza polowego bardzo są ciężkie, i dla dźwigania i noszenia znacznych ciężarów, niezmiernie trudzące. Z pomiedzy wszystkich osób przy woysku, on najmniey jest w stanie przestrzegać należytego porządku w swém pożytku, albowiem bez przestanku dniami i nocą pilnować musi swey pracy, i tylko w niepewnych godzinach ieść i przespać się może. Nadto zarówno mu przychodzi znosić i zbyt wielki upał i dokuczliwe zimno. Do tego wszystkiego potrzeba silnych i czestwego zdrowia ludzi, na co w wyborze piekarzy mocno baczyć należy.

Nie będąc wreszcie piekarze do boiu przeznaczonymi, mniieysza o to, gdy przy dostatecznym zdrowiu, nie będą posiadacz tych wszystkich ciała własności, które żołnierz do rzeczywisteysłużby boiowej przeznaczony, iak się wyż przytoczyło, koniecznie mieć powinien.

Żołnierze pociągowi, czyli ludzie, odbywający służbę powoźników przy wozach prowiantowych i innych taborach woyskowych, istotną część woyska stanowią. Roboty ich mianowicie przy ładowaniu i odładowaniu wozów, przy złych drogach i t. p. są bardzo przykre, i dla tego silnych i zwinnych ludzi wymagające. Żołnierz więc pociągowy powinien bydź również mocnym i należyście roslym. Nie idzie tu przecież o te własności ciała, które żołnierz boiowy dla dopełnienia obowiązków służby swoiey mieć powinien. Gdy n. p. rekrutowi takiemu brak palca u prawey lub lewey ręki, jedna ręka trochę krótsza od drugiey, gdy mu brak jednego oka, gdy nieco chroma lub gdy ma inne pomniey-

wenn er etwas klinkt, oder wenn er andere Kleinigkeiten hier nicht alle bemerkte Fehler hat, kann er dennoch als Trainee angestellt werden.

Bei der Auswahl der Recruten für den Garnisonsdienst können mehrere Männer, welche sich zum Felddienste durchaus nicht eignen, als diensttauglich erklärt werden, weil diese Truppengattung nicht für starke Märsche, Bataillons- und offene Feldschlachten bestimmt ist, sondern in der Regel zur Verteidigung der Festungen gebraucht wird. Es können daher zur Dienstleistung bei den Garnison-Bataillons noch mit nachfolgenden Fehlern behaftete Männer als dienstfähig erklärt werden, als:

- 1) die durch lange Dienstzeit schon eine Steifheit der Gliedmaßen erhalten haben, jedoch noch fähig sind, den minder beschwerlichen Dienst in der Garnison versehen zu können;
- 2) diejenigen, welchen das linke Auge ganz fehlt, wenn sie nur im Stande sind, mit dem rechten Auge vollkommen und scharf zu sehen;
- 3) diejenigen, welche ein schwaches Gesicht haben, jedoch nicht zu sehr kurzichtig sind;
- 4) diejenigen, welche Fußgeschwüre haben, die zwar geheilt sind, jedoch bei anhaltenden Märschen aufzubrechen drohen;
- 5) diejenigen, welche an nicht zu großen Krampfadern leiden, mit denen sie den nicht so sehr beschwerlichen Garnisonsdienst versehen können;
- 6) diejenigen, welche einen kleinen Kropf haben;
- 7) diejenigen, welche eine schwache Brust haben, insofern der Garnisonsdienst mit weit weniger Anstrengungen, als der Felddienst verbunden ist;
- 8) diejenigen, bei welchen eine nicht zu gro-

ße Schwanki, welche sich zu allen Umständen eignen, wiewohl sie nicht als Soldaten, sondern als Arbeiter zu gebrauchen sind, können ebenfalls als dienstfähig erklärt werden.

W. In der Auswahl der Recruten für den Felddienst, wo die Soldaten zu allen Umständen tauglich sein müssen, sind die Anforderungen an die Recruten sehr streng. In der Regel sind die Recruten für den Felddienst zu wählen, welche in der Jugend eine gute Ausbildung erhalten haben, und welche sich durch ihre Tugenden auszeichnen. In der Regel sind die Recruten für den Felddienst zu wählen, welche in der Jugend eine gute Ausbildung erhalten haben, und welche sich durch ihre Tugenden auszeichnen. In der Regel sind die Recruten für den Felddienst zu wählen, welche in der Jugend eine gute Ausbildung erhalten haben, und welche sich durch ihre Tugenden auszeichnen.

- 1) Leute, deren Glieder durch die lange Dienstzeit schon steif geworden sind, jedoch noch fähig sind, den minder beschwerlichen Dienst in der Garnison versehen zu können;
- 2) diejenigen, welchen das linke Auge ganz fehlt, wenn sie nur im Stande sind, mit dem rechten Auge vollkommen und scharf zu sehen;
- 3) diejenigen, welche ein schwaches Gesicht haben, jedoch nicht zu sehr kurzichtig sind;
- 4) diejenigen, welche Fußgeschwüre haben, die zwar geheilt sind, jedoch bei anhaltenden Märschen aufzubrechen drohen;
- 5) diejenigen, welche an nicht zu großen Krampfadern leiden, mit denen sie den nicht so sehr beschwerlichen Garnisonsdienst versehen können;
- 6) diejenigen, welche einen kleinen Kropf haben;
- 7) diejenigen, welche eine schwache Brust haben, insofern der Garnisonsdienst mit weit weniger Anstrengungen, als der Felddienst verbunden ist;
- 8) diejenigen, bei welchen eine nicht zu gro-

ße Krümmung des Arms statt hat, welche jedoch die Bewegung nach allen Seiten zuläßt;

- 9) diejenigen, welche einen etwas kurzen Fuß haben, dem man durch einen erhöhten Absatz abhelfen kann;
 - 10) diejenigen, denen die Vorderzähne fehlen, bei welchen jedoch noch einige Zähne auf den Seiten vorhanden sind, so daß der Anzettelende die Patronen damit abbeißen kann;
 - 11) diejenigen, welche mit solchen Leisten- und Schenkelbrüchen behaftet sind, die durch ein Bruchband zurückgehalten werden können, aus demselben unter Nr. 7. angeführten Gründe;
 - 12) diejenigen, welche nicht zu große Waffenserbrüche haben, die durch einen Tragbeutel unterstüßt werden können;
 - 13) diejenigen, denen der Zeigefinger oder ein anderer Finger fehlt, nur nicht der Daumen, indem der Soldat sich mit der Zeit daran gewöhnen kann, auch den darauf folgenden Finger zum Laden des Gewehrs und Abdrücken des Hahns, wenn auch nicht so fertig, zu gebrauchen.
- Zum Königlichen Militärdienst sind bios für jetzt als nicht geeignet diejenigen Männer anzuerkennen, welche entweder mit solchen Krankheiten und Fehlern behaftet sind, deren Heilung sich durch Arzneimittel oder eine Operation noch erwarten läßt, oder welche für jetzt einen noch zu schwachen Körper haben, bei welchen aber die Mäßigkeit vorhanden ist, daß sie in der Folge stärker werden können, welches vorzüglich bei jungen Leuten von 17 bis 20 Jahren zu berücksichtigen ist.

Als unbrauchbar zum Königlichen Militärdienst, sowohl Fest- als Garnisondienst machen:

- 1) ein bedeutender veralteter Kopfschmerz;
- 2) ein nicht auszurottender Weichselkopf;

ko niemi na wszystkie strony władać mogli;

- 9) co mają przykrótszą nogę, której nadstawieniem korka zarażać można;
- 10) którym brakuje przednich zębów, by tylko mieli niektóre po bokach dla oddzierania ładunków;
- 11) co mają ruptury słabizny i goleni, mogące się wstrzymać pasem, stosując się do uwagi pod Nr. 7. wytkniętey;
- 12) co mają nie zbyt wielkie kily; wadliwe mogące się wstrzymać przez wieszadło;
- 13) którym brakuje drugi lub inny którykolwiek palec, byle tylko nie wielki, gdyż z czasem przyzwyczajai się żołnierzy do używania innego palca przy nabijaniu broni i odciągania kulka, chociażci nie tak zrzęcznie.

Do służby Królewskiej w woysku począć można czasowie tylko za niezdatnych tych ludzi, którzy z chorób i szwanków swoich wyprowadzeni ieszcze byź mogą za pomocą lekarstw lub operacyi, lub którzy w ponę są za słabi układem ciała, mają jednakże po sobie podobieństwo stania się późniey silniejszymi, na co szczególniey baczyć należy względem młodych ludzi od lat 17 do 20.

Następujące choroby czynią niezdatnym do woyska tak służby polowey, iako też osadowey:

- 1) znaczne zastarzałe otręby na głowie;
- 2) kołtun nieuleczony;

- 3) Knochenfraß am Kopfe mit Knochenverlust;
- 4) Thränenfisteln;
- 5) Krankheiten der Augen, als: schwarzer Star, Umkehrung der Augentlieder nach innen oder außen, große Flecke oder eine andere Zerstörung der Hornhaut;
- 6) Ohrenkrankheiten, wo aus den Ohren fortwährend eine überreichende Trüchigkeit fließt, welche von Knochenfraß oder andern Ursachen entstehen;
- 7) Taubheit, worüber aber genau nachgeforscht werden muß, ob sie nicht Versteifung, oder von verhärterem Ohrschmalze entstanden ist, da durch Wegnahme des letzteren die Taubheit gleich gehoben werden kann;
- 8) das fehlende rechte Auge und eine anerkannte bedeutende Kurzsichtigkeit;
- 9) Krankheiten der Nase, als Verwachsung der Nasenhöhle, Zerstörung der Scheidewand der Nase mit Knochenfraß der Nasenbeine;
- 10) Krankheiten der Mundhöhle, als: der fehlende Gaumen oder Zäpfen, Geschwülste und höckerartige Geschwüre der Mundhöhle und Zunge, veraltete Speichelfisteln, Krebs und große Hasenscharten;
- 11) Drüsengeschwülste am Halse, als: großer Kropf, Verhärtung der Haladrüsen, Scropheln, so wie auch Drüsenverhärtungen in der Achselhöhle;
- 12) ein bedeutend gekrümmter Rückgrad und Unformlichkeit des Brustkastens;
- 13) Krankheiten die sich am Unterleibe vorfinden, als: Magens, große Nabel-, Leisten- und Schenkelbrüche, (Hernien);
- 14) Fistelschäden an der Brust und am Unterleibe, wenn sie bis in die Höhle selbst dringen; Fisteln aus der Harnröhre oder
- 3) wzdół kości czaszkowych z ubytkiem;
- 4) fistula łzawa;
- 5) choroby oczu, jako to: jasna ślepota, obwisnięcie powiek, wielkie plamy lub inne nadwzręczenie błonki;
- 6) choroby usz, gły z nich wciąż ciecz smradliwy otok, z prouchnienia kości lub z innych przyczyn pachodzący;
- 7) głuchota, którą ściśle badać należy, czy nie pochodzi z udawania lub z gnoju w uszach, przez którego wyczyszczenie głuchota na miejscu uleczenia bydlz może;
- 8) brak prawego oka, i wzrok zbyt krótki, uznany za takowy;
- 9) choroby nosa, jako to: zarostlina w nosie, zepsucie chrząstki przegrodnej z prouchnieniem kości nosowej;
- 10) choroby ustne, jako to: brak języczka w gardle, nabrzimiałosci i niebezpieczne wrzody w usciach i na języku, zastarzałe fistuły ślinowe, rak i duże wargi zajęcze;
- 11) nabrzimiałosci gruczolowate pod gardlem, jako to: wól wielki, stwardnienie gruczolów gardlowych, skrofuty, niemocy stwardniałe gruczolý podramienne;
- 12) zbyt krzywa kość pancerzowa i niekształtny skłád piersi;
- 13) choroby dolnego brzucha, jako to: ruptura brzuchowa, wielka ruptura pępka, szabizny i goleni;
- 14) fistuły w piersiach i w dolnym brzuchu, gdy aż do dolka piersiowego sięgają; fistuły w żyłe urytney lub od-

- am After, wenn bei letzteren sich zugleich große Hämorrhoidalknoten befinden;
- 15) Hämorrhoiden, Steinbeschwerden und Inflammation des Urins; von welchen den jedoch die Wahrheit vorher genau ausgemittelt werden muß;
- 16) Krankheiten der Gliedmaßen, als eine bedeutende Krümmung, Verlängerung, Verkürzung, Schwinden, Lähmung, oder Steifheit derselben, Aufstrebungen der Knochen, welche von inneren Ursachen entstanden sind, Steifheit und Unbeweglichkeit mehrerer Finger, und Ueberbeine auf den Hauptgelenken, wenn sie sehr groß und mit den schmerzhaften Theilen fest verzachsen sind, auf dem Knochen fest aufsitzen, und so die Beweglichkeit des Gelenkes hindern;
- 17) Bedeulende Gelenkgeschwülste, vorzüglich die weiße Gelenkgeschwulst;
- 18) alte Fußgeschwüre, bei welchen vorauszusehen ist, daß sie nicht geheilt werden können (diese müssen aber von erkünstelten wol unterschieden werden) große Krampfaderknoten, welche die ganzen Füße einnehmen, und bei Anstrengung des Körpers den Ausbruch drohen, fehlerhafte Beschaffenheit und Bildung der Gelenke und Knöchel, und Verdrehung der Füße;
- 19) Epilepsie, Wahnsinn, Melancholie, öfteres Blutspeien, Engbrüstigkeit und Sichte;
- Die sub Nro. 19. angeführten Krankheiten stellen sich öfters dem Auge nicht gleich dar, weshalb sie erst beobachtet, oder wenn es die Zeit nicht erlauben sollte, durch glaubwürdige Atteste von Ärzten oder Ortsobrigkeiten als richtig dargethan werden müssen;
- 20) Lungengeschwüre, Pulsadergeschwülste, Zerreißung und Verletzung sehniger
- hycie, gdy ostatnie połączone są z jagodami krwotocznymi;
- 15) krwawy mocz, kamień i niewstrzymanie tryny, co jednak gruntować się powinno na ścisłym poprzedniczym przekonaniu;
- 16) choroby stawowe, jako to: znaczne pokrzywienie, długość, krótkość, wyschnienie, stężenie lub sztywność onychże, nabrzmienia kości, z wewnętrżnych pochodzące przyczyn, sztywność i stręgnięcie kółku palcy, żył nadęcie w głównych stawach, gdy zbyt wielkie i z żyłastemi częściami tego zroszone, do kości mocno przyzeczepione, a przeto ruchawość stawu tamujące;
- 17) znaczne nabrzmiałości stawów, a mianowicie biała;
- 18) zastarzałe wrzody na nogach, które zdają się nie podobnemi do wyleczenia (rozróżnić je trzeba od udawanych), znaczna nadržekłość żył, zajmująca całe nogi i przy natężeniu ciała zerwaniem grożąca, szwank wskładzie stanów i kostek, i przekręcenie nogi;
- 19) wielka choroba, obłąkanie zwysłów, melankolia, częste krwią płucie, duszność i rumatyzm.
- Wymienione pod Nrem. 19. choroby nie mogą często zaraz na miejscu bydz poznane, dla czego należy je wprzod uważać, lub gdyby nie było czasu, zażądać na to wiary godnych świadectw lekarskich lub zwierzchnicznych.
- 20) wrzody płucowe, rozszerzenie żył pulsowej, raptura żył, zostawiająca

Theile, welche eine Verkrüppelung und Unthätigkeit der verletzten Theile zurückgelassen haben, und bössartige Flechtenausschläge.

In den Attesten, welche über die zum Königlichem Militair-Dienst als unbrauchbar anerkannten Männer auszufertigen sind, müssen die Fehler oder Krankheiten möglichst genau und speciell angegeben, und dabei ganz bestimmt ausgedrückt werden, ob der Untersuchte blos für jetzt, oder für immer als zum Königlichem Militair-Feld- und Garnison-Dienst unbrauchbar anerkannt werden muß.

Es wird jedoch einem jeden Militair-Orzte zur Pflicht gemacht, die Untersuchung eines Recruten, Soldaten oder Invaliden, durchaus nicht eher vorzunehmen, bevor er nicht von einer ihm vorgesezten Militairbehörde dazu aufgefordert ist, und der zu Untersuchende ihm als die wirklich zu untersuchende Person von einem glaubwürdigen Manne vorgestellt wird, und nicht eher ein Attest über denselben auszustellen, bevor er sich nicht nach genauer Besichtigung des ganz entkleideten, ihm zur Untersuchung vorgestellten Subjects, von dessen körperlicher Beschaffenheit und Fähigkeit oder Unfähigkeit zum Dienst überzeugt hat.

Berlin den 16. August 1817.

General-Staats-Chirurgus und Chef
des Militair-Medicinalwesens der
Königlich-Preussischen Armee,

G r ö c k e.

Posen den 21. November 1817.

Königlich-Preussische Regierung I.

po sobie skuzenie lub otrętwienie części dotkniętych, tudzież jadowite wrzody pomykające się.

W wydawanych świadectwach niezdatności do służby woyskowej, wyszczególnić należy dokładnie defekta lub choroby, dodając tę wyraźną uwagę, czyli wybadany na czas tylko, lub na zawsze uznany bydz powinien za niezdatnego do polowej i osadowej służby.

Wkłada się iednak obowiązek na każdego lekarza woyskowego, ażeby rewizyi każdego żołnierza lub inwalida w żądnym razie nie przedsigbrał, iak tylko na wezwanie władzy przełożoney, i po zaświadczeniu tożsamości zrewidować się mającey osoby przez godnego wiary człowieka, oraz ażeby attestu niewydawał, dopóki po dokładnem obeyrzeniu rozebranego całkiem do rewizyi przedstawionego człowieka, nie przekona się o jego fizycznym układzie i zdatności lub niezdatności do służby.

Berlin dnia 16. Sierpnia 1817.

Generalny Chirurg Sztabowy i Szef
wydziału lekarskiego w woysku
Królewsko-Pruskiem.

G ö r c k e.

Poznań dnia 21. Listopada 1817.

Królewsko-Pruska Regencya I.

Nro. 18. II. Nro. 153. R. J. October 17.

Wegen des abgabefreien Eingangs der Fabricate
der Glasfätre Gertheim.

Es ist der Glasfätre Gertheim bei Petershagen im Fürstenthum Minden gelungen, Glas zu fertigen, das dem englischen weder in Hin-

II. Nro. 153. R. P. alizier. 17.

Względem bezpłatnego wchodu fabrykatów huty
Gertheimskiej.

Huty Gertheimskiej pod Petershagen w Xięstwie Minden, udało się doprowadzić do tego stopnia fabrykacyą szkła, któ-

sicht der Reinheit, noch des Klanges, der Klarheit und des Farbenspieles nachstehe.

Zur Beförderung jener Glasbütte haben Sr. Excellenz der Herr Finanz-Minister mitzuteil Rescripts vom 29sten September c. No. 14816. nachgegeben, daß die Fabricate derselben, wenn sie mit Passierscheinen des Consumptions-Steuer-Amtes zu Petershagen, welche die inländische Fabrication befunden, unmitttelbar vom Fabricationsorte und in verbleiten Colbis, in die Provinzen rechts der Weser, als auch in das Großherzogthum Posen eingeführt werden, davon keine Abgabe erhoben werden soll.

Wir machen dies dem Publico mit dem Wunsche bekant, daß es sich statt des englischen Glases nunmehr der inländischen Gernheimer Fabricate bedienen möge.

Posen den 29. October 1817.

Rönlgl. Preuß. Regierung II.

Nro. 19. II. Nro. 121. R. Noobr. 17.

Die Concession des Guiseppe Isabelle betreffend.

Es wird auf den Grund des Rescripts der hohen Ministerien der Finanzen und der Polizei vom 14ten v. M. hiermit zur Kenntniß aller Polizei- u. Behörden gebracht: daß dem Guiseppe Isabelle, welcher bereits auf eine am 1sten Juni dieses Jahres abgelaufene Concession, als Gehülfe des Kupferstichhändlers Gaspare Weiß zu Berlin mit Kupferstichen, Landarten und Zeichenmaterialien hausirt hat, anderweit auf drei Jahre, also bis 1sten Juni 1820 die Erlaubniß erteilt worden ist, diesen Handel in derselben Art in sämtlichen Provinzen der Monarchie diesseits der Weser zu treiben, unter der Bedingung: das Original der Concession überall bei sich zu führen. Posen den 2. December 1817.

Rönlgl. Preussische Regierung II.

re Angielskiemu ani w czystości, ani w brzęku, klarze i oblasku kolorów nieustępuje.

W celu podniesienia tey hutwy, zezwolił JW. Minister przychodów Reskryptem z dnia 29. Września r. b. Nro. 14816, ażeby od tey fabrykatów, wprowadzanych za kwitami zaświadczaącemi urzędu Konsumcyjnego Petershagenskiego, fabrykacyą krajową udowodniającemi, prosto z miejsc fabryki i w opłaconych pakach do Prowincyi prawego brzegu Wezery i do W. Xięstwa Poznańskiego, żaden podatek nie był pobieranym.

Uwiadomiamy o tém Publiczność z życzeniem, ażeby zamiast Angielskiego, odtąd krajowego Gernheimskiego szkła używała.

Poznań dnia 29. Pazdziernika 1817.

Królewsko-Pruska Regencya II.

II. Nro 121. Listopada 1817.

Tyezy się Koncessyi dla Jozefa Isabelle.

Na zasadzie Reskryptu dostoynych Ministerstw przychodów i policyi z dnia 14. z. m. uwiadomiamy się Władze Policyine, iż Jozefowi Isabelle, który już na mocy upłynionej w dniu 1. Czerwca r. b. koncessyi, jako dopomocnik handlującego kopersztuchami Gaspara Weiß w Berlinie chodził po domach z rycinami i rybunkami, na lat 3. a zatem do dnia 1. Czerwca 1820 udzieloném został pozwolenie do prowadzenia tegoż handlu iak dawniej, we wszystkich Monarchii prowincyach z tey strony Wezery, a to pod warunkiem noszenia zawsze przy sobie koncessyi oryginalney.

Poznań dnia 2. Grudnia 1817.

Królewsko-Pruska Regencya II.

(7)

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

Year	Event	Location
1776	Declaration of Independence	Philadelphia
1781	British evacuated Philadelphia	Philadelphia
1787	Constitution signed	Philadelphia
1791	Bill of Rights adopted	Philadelphia
1800	Capital moved to Washington	Washington D.C.
1803	Louisiana Purchase	Washington D.C.
1812	War of 1812	Various locations
1820	Missouri Compromise	Washington D.C.
1848	Texas Annexation	Washington D.C.
1861	Civil War begins	Fort Sumter
1865	Emancipation Proclamation	Washington D.C.
1877	Compromise of 1877	Washington D.C.
1890	Wounded Knee Massacre	South Dakota
1898	Spanish-American War	Various locations
1901	Antitrust Act	Washington D.C.
1914	World War I begins	Europe
1918	19th Amendment	Washington D.C.
1929	Stock Market Crash	Wall Street
1933	Prohibition ends	Washington D.C.
1939	World War II begins	Europe
1945	Atomic Bomb	Hiroshima
1948	Truman Doctrine	Washington D.C.
1954	Brown v. Board of Education	Supreme Court
1957	Little Rock Nine	Arkansas
1961	Civil Rights Act	Washington D.C.
1963	John F. Kennedy	Washington D.C.
1964	Civil Rights Act	Washington D.C.
1968	Richard Nixon	Washington D.C.
1971	Vietnam War	Vietnam
1973	Watergate Scandal	Washington D.C.
1974	Nixon Resigns	Washington D.C.
1976	Jimmy Carter	Washington D.C.
1980	Iranian Hostage Crisis	Washington D.C.
1981	Reagan	Washington D.C.
1982	Iran-Contra Affair	Washington D.C.
1984	California Secedes	California
1987	Reagan	Washington D.C.
1988	Dukakis	Washington D.C.
1990	Gulf War	Middle East
1991	USSR collapses	USSR
1992	Bush	Washington D.C.
1993	Clinton	Washington D.C.
1994	North American Free Trade Agreement	Washington D.C.
1995	Clinton	Washington D.C.
1996	Clinton	Washington D.C.
1997	Clinton	Washington D.C.
1998	Clinton	Washington D.C.
1999	Clinton	Washington D.C.
2000	Bush	Washington D.C.
2001	9/11	New York
2002	Afghanistan War	Afghanistan
2003	Iraq War	Iraq
2004	Bush	Washington D.C.
2005	Bush	Washington D.C.
2006	Bush	Washington D.C.
2007	Bush	Washington D.C.
2008	Obama	Washington D.C.
2009	Obama	Washington D.C.
2010	Obama	Washington D.C.
2011	Obama	Washington D.C.
2012	Obama	Washington D.C.
2013	Obama	Washington D.C.
2014	Obama	Washington D.C.
2015	Obama	Washington D.C.
2016	Trump	Washington D.C.
2017	Trump	Washington D.C.
2018	Trump	Washington D.C.
2019	Trump	Washington D.C.
2020	Trump	Washington D.C.
2021	Biden	Washington D.C.
2022	Biden	Washington D.C.
2023	Biden	Washington D.C.